

הבורסה

הדרך הבטוחה: מניות, זוגיות

מי יקפוז מהגג של החיפאים?

כבר הזכרתי במדור זה את "הקבוצה החיפאית". ובכן, אני אוסף עכשיו חומר כדי ליצור דיוקן של החברה האלה. שבראשם עומד מרצה לכלכלה באוניברסיטת חיפה. הסיפור האחרון שר מתהלך בין כותלי הבורסה הוא, שהם החלו לבנות בניין בן ארבע קומות. הכסף? אין בעייה. קומה ראשונה הם בונים מכספי תרו; קומה שנייה מכספי התכופ; קומה שלישית מכספי תמפו וקומה רביעית מכספי אורן. יש, אומרים לי, בעייה עם הגג: מישהם יצטרכו לקפוץ משם. אף אחד לא יחכה להם על המידרכה.

ראיתם מה שקרה לפרוטארום? המניה שנמנתה עם צמרת המאכזבים של 1981 (הפסידה יותר מ-30% נומינלית; מ-377 נקודות בתחילת '81 ל-262 נקודות בסוף השנה) התחילה להראות שרירים והגיעה ל-446 נקודות בסוף השבוע. והיא עוד תעלה. כמו תמיד. גם פה יש סיפורים, והמעניין שבהם הוא זה: משקיע אמריקאי מוכן, מטעמים הידועים לו, להשקיע 5 מיליון דולר במיפעלים אלה, כנגד 5 מיליון דולר שתשקיע הממשדה. אני יודע מה קרה למה — עליות השערים במניה לא הסיפורים: אבל, מי שהחזיק מעמד שנה שלמה ולא מכר, יבוא על שכרו.

המסלול הכפול של עטים

בשבוע שעבר פורסם המאזן החצי-שנתי של עטים. הרווחים היו נמוכים במיוחד, כשלושת-רבעי מיליון שקלים. מומחים לניתוח מאזנים אמרו לי, שצריך לדעת לקרוא מאזן. אמרתי להם שאני יודע לקרוא, אבל מה, לא מבין. אמרו לי: "אה, זהו העניין!". אם תסתכל טוב-טוב במאזן, תראה שם שני מסלולים, האחד של ריבונות והשני של קרקעות! אמרתי להם, אני שוב לא מבין, מה שייך ריבונות לקרקעות, אמרו לי: "עוד איך שייך. כשלא מוכרים ריבונות, עולה ערך הקרקעות של המיפעל. כשאין רווחים, כדאי לסגור את המיפעל ולמכור את הקרקעות שעליו הוא יושב".

נניח, תחלתי להבין: תמיד יותר טוב מסלול של קרקע מוצקה, על פני מסלול של ריבונות דביקה.

היה שבוע מעניין? היה. מי שמפקפק, יתכבד ויבוא כל יום בשבוע אחת בצהריים, חמש פעמים בשבוע, ויחוש את המתחולל בבורסה.

זה היה שבוע שבתחילתו, המשך החגיגה של הצמודים ואחריתו מכה מתחת לחגורה של הבנקים. כשבנקי-ישראל התחילו למכור צמודים במאות מיליונים, כשהוא מווסת את הסחורה בעליות של חצי אחוז ליום, התחילה הנחירה מהבנקים לכיוון הצמודים. אך אז לאותה שימחה, הבנקים חיכו לצמודים בפניה. ואומנם, כבר בראשית השבוע שעבר, התחילו ניצנים ראשונים של עליות במניות הבנקים, ומיד התחילו שוב הכספים זורמים אליהם. והצמודים? שוב ירדו מגדולתם. יש אומרים שלא לאורך זמן.

השוק מתנדנד

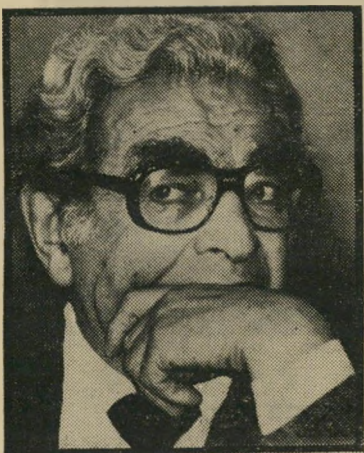
בעגה של הבורסה, מקובל הביטוי "מגמה מעורבת", מה שקרוי בידינו עתים, "לא לשם ולא לכאן" (נישט אהין און נישט אהער) כלומר, עליות וירידות בלי כיוון ברור. אחד מיועצי-הבורסה הגדיר זאת כך: "השוק מתנדנד, מהפס כיוון. יש חשש ליירויות, הרבה תיקוות לעליות". וזה רבותי, הוא תיאור מדויק למה שקרה בשבוע שעבר, וקובץ לודאי שיקרה גם השבוע.

אני מציע לכם, כמו תמיד, לקחת טרמפ על מניות, "מפומנות" של הקרנות. זה יותר בטוח ופחות מסוכן. אני מצטער שאני לא יכול לספק לכם את הרשימה המדויקת של מניות הקרנות, אבל מפעם לפעם, אשתדל. מי שרוצה להשקיע בביטחון יחסית, יכנס לאחת הקרנות ה"זוגיות" שהרכב נכסיהן מחי ציות מניות ומחצית איגרות-יחוב. לכל בנק יש קרן כזו.

יש לי גם עצה למי שרוצה להכפיל את כספו. גא לזכור שזו עצה בלא תשלום, לא הצעה. המבקש להכפיל ממונו ישימונו במניות ספקולטיביות. רואלי להמתין עד בוא התשועה (תשואה). משבאה זו, ימהר ויוציאן. כרגיל, חשוב מתי יוצאים, הרבה יותר מאשר מתי יכנסים. וגא לזכור שכפל הינו אחיו של החילוק. אמן.

קונים את הבנק!

סיפור קצרצר. הפעם איך קונים בנק. פשוט, מנחלים משאיזמתן. לדוגמה, אני מצמצע נניח למר ארנסט יפת, יו"ר מועצת-המנהלים של בנקי-לאומי ואומר לו: מר יפת הנכבד, אני מבקש לקנות את בנק לאומי! בקצה השני של הקו משי

יו"ר דולצ'ין לא חוכרים

תורת דומיה קצרה ולאחריה: "השתגעתי, הבנק איננו למכירה!" למחרת מופיעה ידיעה בעיתוני הבוקר, שכותרתה: "מתנקה משאיזמתן על קניית בנק". אז זה בדיוק מה שקרה עם "הכשרת הי ישוב", שיו"ר הנהלת הסוכנות, אריה דולצ'ין, לא חוגם למכרה, אבל שם היו הקונים יותר רציניים.

פנס ישראל חדש

שטיח מתאם בזול

אם אתם חושבים שחדלנו להיות אור לגויים, טעות בידכם. עובדה: שטיח שהוא גם מחמם וגם שטיח! זו המצאה ישראלית שהורה לי שימט השטיח המחמם קוראים "טרמו 2000" והוא באמת המצאה, שהיא חידוש עולמי. אפילו פטנט נרשם כבר בכל המדינות המערביות. גם מכוני-התקנים הישראלי אישר את יעילותה.

גו. אז מה עוד צריך?

השיטה מבוססת על רשת חימום דקה וחזקה המצופה בבידוד סלון ומוגנת בגר רטינות ולחץ מיכני. הרשת נחושה בתוך סנדוויץ', שחלקו התחתון הוא שיכבת בידוד המונחת על הריצפה וחלקו העליון שטיח מקיר אל קיר. מה שמעניין הוא שאת השטיח מחברים לשקע שבקיר וזה עובד ומחמם. את דרגת החום אפשר לווסת באמצעות ווסת חום (טרמוסטט).

חימום חדר רגיל עולה לרברי הממציאים שקג אחד לשעה, מחיר זול יותר מפל שימט חימום בי השמל או כגו. המחיר הוא 850 שקל למטר רבוע, מחיר הכולל את ה"שטיחום" והאביזורים הנילוויים והנתתו של השטיח. לרברי בעלי הפתנט, אורך החיים הצפוי של טרמו 2000 הוא 20 שנה, כפול מאורך חייו של שטיח רגיל מקור לקיר.

לא כך קרה. אחרי שנרשמה שם עלייה של 70% ב-1980, סברו רוב המשקיעים שהעליות בשערי המניות יחזרו על עצמן גם השנה — וזה לא קרה. עליות חדות בשערי הריבית גירעוץ מיסחרי גדל, גר-מו להפסדים כבדים. מדד הנגיסנג סגר את השנה בירידה של 4.6 אחוזים. כזו היתה השנה בבורסות העולם.

מס הכנסה:

עלילות המחשב

זמן רב לא עקסנו בענייני מס. הגיע הזמן. אחד ממכרי המשמש כמנהל חשבון, רה הופעת לגלות ביום הראשון השבוע, כי חשבונות הבנק של החברה עוקלו "ללא הודעה מוקדמת", על-ידי שילטונות המס. מכרי זה ידוע כמ שמקפיד לרווח ולשלם בזמן לשילטונות המס. מיהר אל פקיד-השומה, כשתיק המס תחת שחיו ר הוכיח לפקיד-המס, כי אכן שילם כבר לפני חודש את הסכום, שבגללו עוקלו חשבונות החברה.

הוא חשב לתומו, שיתנצלו לפניו ויסיי רו את העיקול. אלא מה? הוא אומנם שילם, אך המחשב לא קלט, וכל זמן ש" הגולם לא קלט, אין הוכחה לתשלום. אלא מה, מכיוון שכבר היה שם, התברר לו לפתע, שעל-פי המחשב הוא חייב סכום נוסף, שעליו לא ידע כלל. למה? כי עדיין לא קיבל הודעה, אך המחשב כבר ידע.

אמר לו פקיד-המס: לבטל את העיקול אני לא יכול, כי אתה חייב מיסים.

אמר לו מכרי: "אבל הסיבה לעיקול היתה חוב ששילמתי כבר לפני חודש". אמר לו הפקיד, נכון, אבל זה לא חשוב. עכשיו תשלם את החוב הנוסף ש" מראה המחשב."

"אבל לא קיבלתי עדיין הודעה!"

"נכון, אבל עוד תקבל". בינתיים, אם אתה רוצה שיסירו את העיקול, תשלם את החוב שעדיין לא קיבלת עליו הודעה." יחי המחשב ופקיד-המס שבשירותו.

באוסטרליה קרה דבר מעניין. למרות שבכל העולם עלה מניות המחצבים, ב" בורסה של סידני הן ירדו. המדד הכללי של המניות ירד לקראת סוף השנה ב" 16.8 אחוזים ואין נראים סיכויים לשיפור בעתיד הקרוב. המשקיעים בבורסה של הונג-קונג סבי רה, שהחגיגה בשערי המניות תימשך לעד.

חגיגות בתל-אביב ובטוקיו

אבל בניו-יורק, לונדון ופאריס

שולש. בבורסה של פרנקפורט, גרמניה, מבקשים ממך שלא להזכיר את הבורסה בהקשר של שנת 1981, ובצדק. היתה זו אחת מן השנים הגרועות ביותר בבורסה זו. ביוני 1980 הרקיעו שערי המניות ב" בורסה של מילנו, איטליה, לשחקים. כ" גדול העלייה היתה גם הנפילה: המניות איבדו בתוך חמישה שבועות 43% מערי כן, והבורסה נסגרה לשלושה ימים.

בבורסה של לונדון היה נרמה תחילה שהביטחון בחוסנה של די כלכלה הבריטית חזר. מדד המניות של ה"פוינגשל טיימס" עלה ב" תאוצה ובהאצה; אך הכהלה לא איחרה לבוא: הקריאה: למכור! למכור! תפסה עד מהרה את די ברוקרים. בשבועיים של ספטמבר ירדו ב"20. כמות השנה כאה התאוששות שרשמה עייה שנתית של 5.8 בלבד.

בורסת פאריס עמדה בצידם של הסוציאליסטים, עם עלייתו לשיי טון של הנשיא החדש מיטראן. המניות ירדו תחילה ב"30. לא עזרו לו, לשרי-האוצר הצרפתי, הקי לות שונות שהציעו למשקיעים. ב" סוף השנה עמדו מניות הבורסה של פאריס ב"17.4 למטה משערן בתחילת השנה.

הבורסה בטוקיו, יפאן, היתה אטרקטיבית למשקיעים מביט ובעיקר מבחוץ. רק העליות בשערי הריבית של הדולר קיל-קלו את השורה. למרות כל אלה עלה מדד המניות בבורסה היפאנית ב"1981 בכ" 9% בלבד, כאשר הסיכויים לשנה זו ורודים יותר, על-פי הערכתו של מומי חה יפאני לשוק ההון המקומי. הבורסה של יוהנסבורג, דרום-אפריקה, סבלה בעיקר בשל ירידת מחירי הזהב. מדד המניות של בורסה זו נפל ל"692 נקודות בסוף השנה, כאשר בתחילתה הוא עמד על 763 נקודות.

מסיכומים של הפרציה של הבורסות מתברר, שישראל השיגה שיא ב"1981. עלייה ריאלית של כ"27% במניות הנסחרות בבורסה, וזאת לעומת עליות מתור גות או ירידות בבורסת הוותיקות. מדד המניות בבורסה של ניו-יורק ירד ב"8. המדד המפורסם

נשיא מיטראן שערי המניות ירדו

של דאו ג'ונס ירד אף הוא ב"9.4 אחוזים. המומחים למיניהם צופים שנה, "מעורבת" בבורסה של ניו-יורק, כפי שאומר אחד המומחים: אם שערי הריבית לא ירדו, תשכחו מעקביות שערים בווינסטריט.

בשוודיה נתקבל חוק חדש המעדיף השקעות במניות מבחינת המיסוי. מדד המניות הכללי בבורסה של סטוקהולם עלה ב"56%, והיקף העיסקות במניות